

ПРИЧИНИ НЕУСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Середня технічна освіта – найбільш затребуваний в нашому суспільстві рівень освіти. Від випускника середнього спеціального закладу очікують добре відпрацьованих конкретних вмінь і навичок, усвідомленості рішень, швидкості й точності виконання дій, відповідальності, здатності до самоконтролю. Це означає, що кожен студент повинен відповідально ставитися до навчання, а викладачі – допомагати студентам навчатися ефективно.

З кожним роком спостерігається повільне збільшення частки студентів, які потребують додаткової уваги з причини неспішності. Неспішність – відставання в навчанні, при якому студент не оволодіває на задовільному рівні за відведений час знаннями, передбаченими навчальною програмою. Неспішність завжди викликається сукупністю причин.

Причини неспішності можна поділити на зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх відносяться соціальні причини, недосконалість організації навчального процесу, негативний вплив ззовні. Соціальні причини, тобто зниження цінності середньо-технічної освіти у суспільстві, нестабільність існуючої освітньої системи. Недосконалість організації навчального процесу (нецікаві заняття, відсутність індивідуального підходу, перевантаження студентів, несформованість прийомів навчальної діяльності, прогалини в знаннях тощо). Негативний вплив ззовні – вулиці, однокласників, сім'ї (відсутність режиму, контролю).

До внутрішніх причин неспішності відносяться відсутність мотивації, слабка воляова організація, дефекти здоров'я студентів, низький розвиток інтелекту, елементарна лінь.

В основі відставання у навчанні лежить розбіжність вимог, що пред'являються до пізнавальної діяльності студентів, з реально досягнутими ними рівнем розумового розвитку та їх потенційними можливостями. Щоб викладач міг виявити процес неспішності у студентів, йому необхідно знати типологію невстигаючих студентів. Виділяють три типи:

1. Низька якість розумової діяльності (слабкий розвиток пізнавальних процесів – уваги, пам'яті, мислення, несформованість пізнавальних вмінь і навичок тощо) поєднується з позитивним ставленням до навчання. Допомога – спеціально організовані заняття з формування навчальних навичок: алгоритм розв'язання задачі або робота з її умовою.

2. Висока якість розумової діяльності в парі з негативним ставленням до навчання. Допомога – додаткова мотивація.

3. Низька якість розумової діяльності поєднується з негативним ставленням до навчання. Допомога – позитивна психологія. Необхідно знайти сильні сторони, позитивні якості студента і сконцентрувати його увагу на те, що він дійсно може.

Робота з невстигаючими студентами з предметів проводиться поточно та за підсумками проведених модульних контролів. Вона полягає в застосуванні активних методів і форм навчання, нових педагогічних технологій, індивідуального підходу при дозуванні домашнього завдання, заходів щодо усунення відставання в навчанні (додаткові заняття, консультації, надання методичної допомоги).

Заходи попередження неуспішності студента: формування пізнавального інтересу до навчання та позитивних мотивів; індивідуальний підхід до студента; спеціальна система домашніх завдань; робота з батьками.

Робота з невстигаючими студентами починається з анкетування для виявлення проблем, які їх хвилюють, причин труднощів у навчанні. З'ясовують причини, які, на думку самих студентів, заважають їм добре вчитися. Найчастіше це – відсутність мотивації, слабкий розвиток вольової організації, слабе здоров'я, низький рівень розвитку інтелекту.

Для вирішення проблеми розробляють програму взаємодії адміністрації і педагогів коледжу зі слабо встигаючими студентами та їх батьками, яка передбачає комплекс заходів окремо для кожної категорії співпрацюючих сторін – викладачів-предметників, куратора групи, батьків та адміністрації коледжу.

Щодо конкретної методичної роботи з предметів, – розробляються НМК, які передбачають методичні рекомендації для студентів з кожної теми практичних занять, самостійної роботи студентів. НМК розміщуються в бібліотеці коледжу та на сайті навчального закладу. За потреби студентам надається індивідуальна методична допомога.

Проблема неуспішності серед студентів є актуальною в сучасному суспільстві. На відміну від невстигаючих школярів, невстигаючі студенти практично не є об'єктом психологічних досліджень. Студентів, які не склали сесію у відведений для цього час, як правило, відраховують за неуспішність. Для того, щоб зберегти контингент студентів, необхідна спільна і плідна робота з невстигаючими студентами, щоб вони не стали наступними в статистичній черзі і не були відраховані. Якщо робота буде виконуватися на належному рівні, то можна буде в кілька разів зменшити число невстигаючих студентів і зберегти контингент студентів, що поступили в коледж.

Таким чином, основними завданнями викладачів в роботі зі слабковстигаючими чи невстигаючими студентами залишається:

- 1) з'ясування можливих причин неуспішності та їх нейтралізація;
- 2) допомога студентам у плануванні режиму дня, забезпечення тісного контакту із батьками для того, щоб вони могли за необхідності надати допомогу;
- 3) створення ситуації успіху відстаючих студентів;
- 4) навчання студентів прийомам самостійної роботи;

- 5) організація постійного контролю над навчальною діяльністю;
- 6) організація систематичних додаткових занять;
- 7) індивідуалізація роботи на заняттях, а також виконання домашнього завдання;
- 8) знаходження оптимального поєднання допомоги з боку інших встигаючих студентів.

Список використаних джерел:

1. Вища освіта і Болонський процес: Навч. програма. Київ - Тернопіль. – К.: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка. 2006. с.18.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: ЦНЛ, 2003. с. 314.
3. Закон України про вищу освіту: Освіта. – Х.: 2002. №12-13. с. 5-12.
4. Научитель Е. Д. Адаптация студента в ВУЗе.: Е. Д. Научитель. Практична психологія та соціальна робота. – Х.: 2011. №7. с. 21-23.
5. Резник Т. І. Психологічний зміст труднощів у навчанні студентів- першокурсників: Т. І. Резник. Практична психологія та соціальна робота. – Х.: 2002. № 1. с.1-3.
6. Сингаївська І. В. Психологічні аспекти досягнення професійної успішності у викладацькій діяльності / Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів. Том 2. – Мукачево: Вид-во «Карпатська вежа», 2015. с. 166-168.